

Vuonna 1920 marraskuun 9 päivänä kokoontuivat Eduskunnan Pankkivaltuusmiehet puheenjohtaja Lavonius, herrat Nevanlinna, Tanner, Heinenen ja Ramsay sekä varamies Liakka.

1 §.

L.64
Sittenkuin Johtokunnan jäsenet Pankin ohjesäännön 49 §:n määräyksen mukaisesti olivat saapuneet kokoukseen, esiteltiin Johtokunnan kirjelmä kuluvan

marraskuun 8 päivältä n° 49, jossa Johtokunta ehdottaa että Pankin diskonttokorkomäärät korotettaisiin yhdellä prosentilla ja lainauskorkomäärät puolella prosentilla, lukuunottamatta osakkeita vastaan myönnettäviä lainoja, joiden korkoa Johtokunta ei ehdota korotettavaksi, sekä ilmoittaa valmistelevansa ehdotusta laiksi, jolla Suomen Pankin setelinanto-oikeutta väliaikaisesti laajennettaisiin.

Esityksen johdosta luki puheenjohtaja kolmen pankkivaltuusmiehen lokakuussa toimittamasta tarkastuksesta aiheutuneen Pankin luotonantoa koskevan kirjelmän lokakuun 7 päivältä.

Syntyneessä keskustelussa

herra Stenroth, selostettuaan vallitsevaa rahamarkkinain tilaa, ilmoitti katsovansa välttämättömäksi diskonttokoron korottamista, vaikka ratkaisevaa apua yhden prosentin korotuksesta nykyisissä oloissa ei voi odottaa ja vaikka sillä on arveluttavatkin puolensa. Ei nimittäin ole syytä luulla, että korotus jäisi kokonaan merkitystä vaille. Liikemiehille ja yleisölle ei raha-aseman vakavuus ole vielä täysin selvinnyt ja senvuoksi on syytä toivoa että uu-

si korkomäärien korotus saattaa ainakin osan luoton käyttäjistä muuttamaan liiketoimiaan ja kulutustaan aseman vaatimusten mukaisesti. Myöskin siten tulee ehdotettu korotus rahamarkkinain tilaa helpottamaan, että pankit sen vuoksi tulevat epäilemättä korottamaan korkeimman talletuskorkonsa ehken 7 %:iin. Edelleen on korkomäärien korotus tarpeellinen sen vuoksi, että ne ulkomaalaiset, joilla on Suomen rahan määräisiä saatavia yksityispankeissa, saadaan pidätetyksi ottamasta talletuksiaan pois.

Puhuja ilmoitti Johtokunnan olevan yhtä mieltä Pankkivaltuusmiesten kanssa siitä, että myöskin muilla keinoilla on luoton käyttöä vähemmin tärkeisiin tarkoituksiin koetettava supistaa. Senvuoksi onkin Johtokunta viime aikoina joka yksityistapauksessa harkinnut vekseleitä rediskontatessaan myöskin niitä tarkoituksia, joihin luottoa on myönnetty, sekä vaatinut eräitä pankkeja, erikoisesti Turun Osakepankkia ja Helsingin Osakepankkia, lyhentämään saamaansa rediskonttausluottoa. Ensimmäinen mainittu pankki on rahoittanut pääasiassa teollisuutta, mutta on myöntänyt yleensä luottoa liian paljon omiin varoihinsa verraten. Johtokunnan sen johdosta

antamat huomautukset on se kuitenkin ottanut huomioon. Jyrkempää menettelyä ei Johtokunta ole tahtonut käyttää, koska on epäilemättä pidettävä huolta, että välttämätön teollisuus ei joudu seisahduksiin. Puhuja katsoi olevan oikeutettua siinä yksityispankkein väitteessä, että Suomen Pankki ei tee velvollisuuttaan, jollei se vallitsevana pula-aikana auta liike-elämää. Johtokunnalla onkin se käsitys, että varokeinoihin on ryhdyttävä, jottei tuotanto, semminkin viennin varten työskentelevä, joutuisi seisahduksiin, ja tästä syystä Johtokunta on ryhtynyt suunnittelemaan setelinanto-oikeuden väliaikaista laajentamista.

Herra Ramsay arveli yksityispankkien olevan täysin tietoisia aseman vakavuudesta, jonka vuoksi ei ole syytä epäillä, että ne kevytmielisesti turvautuisivat rediskonttaukseen. Erikoisia toimenpiteitä yksityispankkien suhteen ei senvuoksi tarvita. Jyrkkä luoton ransoneeraus näyttää teoriassa hyvältä keinolta, mutta realisiin oloihin sovellettuina tällaiset menettelytavat osoittautuvat kaavamaisiksi ja vahingollisiksi. On moitittu yksityispankkeja erikoisesta finanssivekselien diskonttauksesta, mutta tämä moite on

aiheeton, koska finanssivekselit useimmissa tapauksissa eivät ole mikään epäterve luottomuoto. Nykyisellä rahapulalla on helposti löydettävät luonnolliset syyntä. Vanhan kokemuksen mukaan pääoman tarve on aina syksyllä suurin. Tämän lisäksi tulee alkavana talvikautena kaksi muuta syytä. Kuntain rahallinen asema on nykyään erittäin vaikea ja useimmissa tapauksissa niiden rahantarve johtuu lakimääräisistä syistä. Senvuoksi ei kuntia voida jättää pulaan. Sitäpaitsi on kuluvana syksynä ja ensi talvena maksettava samoihin aikoihin useita eri veroja. Viimeksimainitusta rahantarpeesta juuri johtuvat monet niin moitituista lainoista osakkeita vastaan. Puhuja katsoi, että nämä seikat puolustavat Johtokunnan ehdottamaa setelinanto-oikeuden laajentamista. Korkomäärien korotuksen sitävastoin ei puhuja arvellut vähentävän luoton kysyntää, jonka vuoksi asettui korkomäärien korotukseen nähden, joskaan ei vastustavalle, niin kuitenkin epäilevälle kannalle.

Herra Lavonius katsoi korkomäärien korotuksen tarpeelliseksi. Se ei tosin ole yksinään riittävä keino parantamaan rahamarkkinain tilaa. Niinpä voivat kaup-

paliikkeet niin kauan kuin tavaran kysyntä on suuri, korkokannan korotuksesta huolimatta olla supistamatta liikettään, niissä kun tarvittava pääoma on liikevaihtoon verrattuna pieni. Mutta korotus estää osaltaan yrityksistä, jotka eivät pian tuota uusia arvoja. Korotuksen ohella on kuitenkin käytettävä myös luoton suoranaista rajoittamista, muuten on pian uudelleen korkomääriä korotettava, mikä tuotannon vuoksi ei kuitenkaan olisi toivottavaa.

Suomen Pankin taholta on tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin yksityispankkien saattamiseksi terveempään luotonantopolitiikkaan. Suurimmat pankit näyttävät kyllä oivaltaneen aseman vaatimukset, kun sitävastoin useat keskikokoiset pankit ovat yhä edelleen rahoittaneet yleiseltä kannalta vähäarvoista jopa hyödyttöntä liiketoimintaa. Puhuja mainitsi useita Suomen Pankin lainausliikettä tarkastettaessa havaittuja esimerkkejä siitä. Kun Suomen Pankin painostuksesta yksi pankki on lopettanut tällaiset luotot on toinen pankki nykyisissäkin rahaoloissa ollut valmis ottamaan samat liikkeet uusiksi asiakkaikseen. Eräiden pienempien pankkien luotonannosta on jopa 40 - 60 %

annettu osakkeita vastaan. Kaikkien pankkien toiminta ei ilmeisestikään ole ollut tervettä laatua.

Erikoisen ankaralle kannalle olisi asetettava osakelainausta vastaan. Se on syntynyt pääasiassa arvopaperikaupan eikä veronmaksujen johdosta, sillä jo vuoden alussa oli pankkien lainaus osakkeita vastaan suuri. Sitäpaitsi osakkeiden lainoittaminen verojen maksua varten on tervettä vain milloin on kysymyksessä omaisuusverot. Muut verot on aina maksettava tuloista. On vain terveellistä jos osakkeet arvopaperimarkkinoilla laskevat, sillä silloin osakkeiden omistajat huomaavat olevansa vähemmän varakkaita kuin ennen ja supistavat kulutustaan taikka siirtyvät osakkeet sellaisille, joilla on todella omia varoja, mikä on luonnollisin asiain tila.

Jos asettuu liian hellävaraiselle kannalle veronmaksajiin ja kuntiin nähden, johtaa se setelistöön liialliseen lisäämiseen. Veronmaksajat on saatava säästämään enemmän sekä kunnat supistamaan menojaan ja suorittamaan niitä enempi veroilla kuin tähän saakka.

Puhuja ilmoitti kannattavansa korkomääräin koro-

tusta, mutta panevansa suuren painon suoranaissellekin luoton supistamiselle.

Herra Nevanlinna katsoi epäiltäväksi voisiko ehdotettu korkomääräin korotus suuremmassa määrin helpottaa rahamarkkinain tilaa, mutta katsoi kuitenkin siihenkin pitävän turvautua.

Herra Tanner katsoi koron korottamista vastaan voitavan esittää epäilyksiä. Kun korkomäärä maaliskuulla korotettiin oli rahamarkkinain keventyminen varsin lyhytaikainen. Jos toivottuun tulokseen tahdottaisiin päästä tätä tietä, pitäisi korotuksen olla suuremman. Sitäpaitsi on luultavaa, että korotus joka tapauksessa siirrettäisiin suuren yleisön kannettavaksi. Tehokain keino on luoton ransoneeraus. Sen kautta on, jos niin tarvitaan, karsittava pois tarpeettomat ja heikot yritykset ja annettava sensijaan hyödyllisen liiketönnän työskennellä helpommissa olosuhteissa. Toinen keino pääomanpuutteen vähentämiseksi olisi supistaa tarpeetonta tuontia. Setelinanto-oikeuden laajentamista ei puhujan mielestä enää voitu välttää.

Herra Liakka katsoi Johtokunnan ehdotuksen korkomäärien korottamisesta olevan kyllin perustellun.

Herra Heinonen epäili korotuksen hyötyä, mutta ei tahtonut asettua myöskään korotusta vastustamaan.

Sittenkuin keskustelu asiasta oli päättynyt, toimitettiin, siihen nähden, että Pankkivaltuusmiesten kesken oli eri mieliä ilmaantunut siitä, missä määrin olisi korotettava niistä hypoteekki- ja kassakreditii- vilainoista kannettavaa korkoa, joiden vakuutena on kultaa tai hopeata, Suomen Valtion obligatsioneja, Suomen Hypoteekkiyhdistyksen valtion takuulla varustettuja ulkomaan rahan määräisiä obligatsioneja sekä ulkomais- ten valtioiden antamia taikka valtion takuulla varus- tettuja obligatsioneja sekä korkoa samanlaisista lainois- ta, joiden vakuutena on muunlaisia obligatsioneja, yk- sityispankkien talletustodistuksia ja kiinnityksiä, ää- nestys, jolloin

Herra Liakka katsoi, että molemmat korkomää- rät olisi korotettava Johtokunnan ehdotuksen mukaises- ti 1/2 prosentilla, eli 9 ja 9 1/2 prosenttiin;

Herrat Ramsay ja Heinonen yhtyivät herra Liakan mielipiteeseen;

Herra Tanner katsoi että puheenaolevat korkomää- rät olisi korotettava 1 prosentilla, eli 9 1/2 ja 10

prosenttiin;

Herrat Nevanlinna ja Lavonius yhtyivät herra Tannerin mielipiteeseen.

Pankkivaltuusmiesten päätökseksi oli siten tul- lut herra Tannerin mielipide.

Sitäpaitsi päättivät Pankkivaltuusmiehet korottaa osakkeita vastaan annettavien hypoteekki- ja kassakre- ditiivilainain koron yhdellä prosentilla, eli 11 pro- senttiin.

Muissa kohdin hyväksyivät Pankkivaltuusmiehet Joh- tokunnan ehdotuksen muutoksitta.

Korkomäärät, joita oli alettava sovelluttamaan heti, tulivat siten olemaan seuraavat:

9 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä, joil- la maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi aika;

9 1/2 % diskontattaessa samanlaisia vekseleitä, joil- la maksupäivään on pitempi aika kuin kolme kuukautta;

10 % diskontattaessa muita vekseleitä, riippumat- ta siitä onko niillä maksupäivään pitempi tai lyhem- pi aika;

9 1/2 % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassa- krediitivejä, joiden vakuutena on kultaa tai hopeata,

Suomen Valtion obligatsioneja, Suomen Hypoteekkiyhdistyksen Valtion takuulla varustettuja ulkomaan rahan määräisiä obligatsioneja sekä ulkomaisten valtioiden antamia taikka valtiotakuulla varustettuja obligatsioneja;

10 % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditiiveja, joiden vakuutena on muunlaisia obligatsioneja, yksityispankkien talletustodistuksia ja kiinnityksiä; sekä

11 % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditiiveja osakkeita vastaan;

jonka ohessa kassakreditiivien sisäänkirjoitusmaksu on laskettava 1 %:n mukaan vuodelta.

Diskontattaessa valtion asettamia vekseleitä on sovellutettava puhtaita liikevekseleitä varten voimassa olevia korkomääriä.

Päätöksestä Johtokunnalle kirjelmällä ilmoitettaessa oli samalla Johtokunnalle annettava tieto niistä periaatteista, joita Pankkivaltuusmiesten mielestä Suomen Pankin rediskonttauspolitiikassa lähimpänä aikana olisi noudatettava. Kirjelmän sanamuoto oli tarkistettava Pankkivaltuusmiesten seuraavassa kokouksessa. (Kirjelmä n° 76).

Vakuudeksi:

Karl J. Vakkari

Vuonna 1920 marraskuun 10 päivänä
vähän kokouksessa Pankkivaltuusmiehet puheenjohtaja Lavo-
rius, herrat Nevanlinna, Tanner,
Heinonen ja Ransby sekä varapää-
liikku.

13.

Sittenkuin Johtokunnan puheenjohtaja herra Stan-
roth Pankkivaltuusmiesten pyynnöstä oli saapunut kokouk-
seen, esiteltiin Johtokunnan kirjelmä "Kuluvan marras-
kuun 9 päivällä n° 51, jossa Johtokunta ehdottaa ryh-
dyttäväksi toimenpiteisiin Suomen Pankin setelilainan-
kannan väliaikaisesti laajentamiseksi sekä kirjelmän
liittyvät Johtokunnan laatima ehdotus "Läiksi, jolla
Hallitus valtuutetaan väliaikallisen tarpeen esiintyessä
oikeuttamaan Suomen Pankin tilapäisesti laajentamaan
setelilainan-oikeutta".

Syntyneessä keskustelussa lausui

Herra Stenroth seuraavaan laupaan: Kostongeritti-
järjestelmä, joka on myöskin Suomen Pankin setelilainan-
kannan pohjana, perustuu siihen ajatukseen, et-
tä setelipankin antamien setelien tulee olla täysin

...valta No 49 tänään esiteltäessä ovat Pankkivaltuus-
miehet, Pankin valtuutetut, päättäneet, että Pankin
diskonttaus- ja lainausliikkeessä on tästä päivästä
alkaen toistaiseksi sovellettava seuraavia korkomääriä:
9 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä,
joilla maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi
aika;

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNNALLE.

No 75. Johtokunnan kirjelmä kuluvaan lokakuun 29 päi-
vältä No 75 tänään esiteltäessä ovat Pankkivaltuus-
miehet, Pankin valtuutetut, päättäneet, että Pankin
diskonttaus- ja lainausliikkeessä on tästä päivästä
alkaen toistaiseksi sovellettava seuraavia korkomääriä:
9 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä,
joilla maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi
aika;

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNNALLE.

Johtokunnan kirjelmä kuluvaan lokakuun 29 päi-
vältä No 75 tänään esiteltäessä ovat Pankkivaltuus-
miehet, Pankin valtuutetut, päättäneet, että Pankin
diskonttaus- ja lainausliikkeessä on tästä päivästä
alkaen toistaiseksi sovellettava seuraavia korkomääriä:
9 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä,
joilla maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi
aika;

Marraskuun 9 p:nä 1920.

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNNALLE.

Johtokunnan kirjelmää kuluvaan marraskuun 8 päi-
vältä No 49 tänään esiteltäessä ovat Pankkivaltuus-
miehet päättäneet, että Pankin diskonttaus- ja lai-
nausliikkeessä on tästä päivästä alkaen toistaiseksi
sovellettava seuraavia korkomääriä:
9 % diskontattaessa puhtaita liikevekseleitä,
joilla maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempi
aika;

9½ % diskontattaessa samanlaisia vekseleitä, joilla maksupäivään on pitempi aika kuin kolme kuukautta;

10 % diskontattaessa muita vekseleitä, riippumatta siitä onko niillä maksupäivään pitempi tai lyhyempi aika;

9½ % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditiivejä, joiden vakuutena on kultaa tai hopeata, Suomen Valtion obligatsioneja, Suomen Hypoteekkiyhdistyksen Valtion takuulla varustettuja ulkomaan rahan määräisiä obligatsioneja sekä ulkomaisten valtioiden antamia taikka valtiotakuulla varustettuja obligatsioneja;

10 % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditiivejä, joiden vakuutena on muunlaisia obligatsioneja, yksityispankkien talletustodistuksia ja kiinnityksiä; sekä

11 % myönnettäessä hypoteekkilainoja ja kassakreditiivejä osakkeita vastaan;

jonka ohessa kassakreditiivien sisäänkirjoitusmaksu on laskettava 1 %:n mukaan vuodelta.

Diskontattaessa valtion asettamia vekseleitä on sovellettava puhtaita liikevekseleitä varten voimas-

saolevia korkomääriä.

Ilmoittaen tästä ovat Pankkivaltuusmiehet katso-
neet asiakseen samalla kiinnittää Johtokunnan huomio-
ta seuraaviin seikkoihin:

Hyväksyessään yllämainitut korkomäärien korotukset ovat Pankkivaltuusmiehet olleet tietoiset siitä, että nykyisissä oloissa yhden prosentin korotuksen ei voi odottaa tuottavan ratkaisevaa helpotusta rahamarkkinain tilaan tai tuntuvammin ehkäisevän Pankin setelireservin vähenemistä. Mutta toisaalta ovat Pankkivaltuusmiehet katsoneet, että nykyisten korkeiden korkomäärien suurempaa korottamista olisi mikäli mahdollista vältettävä, jottei tuotannollisen toiminnan edellytyksiä liiaksi vaikeutettaisi. Senvuoksi Pankkivaltuusmiehet pitävät välttämättömänä, että myöskin muita tarjolla olevia keinoja luoton käytön supistamiseksi nykyään käytetään. Pankkivaltuusmiehet katsovat puolestaan tehokkaimmaksi ja oikeudenmukaisimmaksi keinoksi sitä, että Johtokunta myöntäessään pankeille luottoa ottaisi huomioon minkäläatuinen lainananto aiheuttaa asianomaisen pankin rahantarpeen.

Kun Pankin setelireservi on kulunut niin vähäiseksi, kuin Johtokunta kirjelmässään mainitsee ja

Johtokunta samalla on ilmoittanut olevansa pakoi-
tettu suunnittelemaan Pankin setelinanto-oikeuden
laajentamista, on Pankkivaltuusmiesten mielestä vält-
tämätöntä katsoa, että ne maksuvälineet, mitkä Pan-
kin luotonanto panee liikkeeseen ja mitkä voivat
haitallisesti vaikuttaa rahamme arvoon, tulevat käy-
tetyiksi talouselämän tarpeellisimpiin tarkoituksiin
sillakin uhalla, että vanhemman tarpeelliset tarkoi-
tusperät joutuvat tästä rajoituksesta karsimaan. Ai-
noastaan supistamalla luotonantoa arvopaperimarkki-
noita, vältettävissä olevaa tuontia ja uusia yri-
tyksiä varten, voidaan Pankkivaltuusmiesten mielestä,
rahan inflatsionia huomattavasti lisäämättä, varata
tilaisuutta tuotantotoiminnan tukemiseen.

Kun Suomen Pankki nykyisin vain vähäisessä
määrässä antaa liiketoiminnalle suoranaista luottoa
ja pääasiallisesti myöntää sitä yksityispankeille,
näyttää tässä esitettyjen näkökohtien toteuttaminen
edellyttävän, että Suomen Pankki käyttää rediskont-
tausliikkeensä antamaa vaikutusvaltaa saattaakseen
yksityispankitkin noudattamaan samoja näkökohtia, mi-
käli ei jo niin ole laita.

Tämän vuoksi olisi Pankkivaltuusmiesten mieles-

tä Johtokunnan, ratkaistessaan, missä määrin se re-
diskonttaa kunkin pankin tarjoamia vekseleitä, otet-
tava huomioon ei ainoastaan pankkien omaan varain
määrä, vaan myöskin se, minkä laatuista luotontar-
vetta kukin pankki pääasiassa tyydyttää.

Helsingin 23 p:nä 1924

SUOMEN PANKIN JOHTOKUNNALLE

Ellenoffensalsteri Oscar Roos in Suomen Pankki

in kirjeellä viime lokakuun 21 päivältä

kuuluttajasta sekä Johtokunnan siltä kirjjoitella

viime lokakuun 25 päivältä N:o 44 antama lausen-

ten tämän esittelystä ovat Pankkivaltuusmiehet,

nykvaaryn Johtokunnan esityksen, päättäneet esit-

tusoherra Roos in ehdotukseen, että hän, suoritta-

malla Suomen Pankille kerta kaikkiaan 5,000 mark-

kaa, vapautaa Pankin hallussa oleviin veljään eri

yksittäin perustavista velkastaan, joka tilaan korku-

ja, provisioraja ja protestikustannuksia on yhteis-

se 2,000 markkaa.